

Kedves ERAK tagok, támogatók és érdeklődők, szeretettel meghívunk Benneteket a negyedik rendezvényünkre:

2010 november 17-én, szerdán, 18.00 órakor a Bruder Klaus Kirche nagytermébe, Stuttgart, Albert-Schäffle-Str. 30.

**Az előadás címe: Csak szavak, az írás mint ajándék.
Schultheis Éva műveiből tart felolvasást.**

Schultheis Éva: „Életutam közös sok más idegenbe szakadt honfitársaméval - jövünk még néhányan az ottani és az akkori világból, - és mégis más, hiszen az életutakat egy személyre szabják. Az ott és az akkor, a nyírségi homokhát, a valamikor Ecsedi-láp tőszomszédságát jelenti számomra a hetvenes és a nyolcvanas években. 1968-ban a közeli Nagykároly melletti, sváb településen, Csanáloson születtem. Két egymástól eltérő mozgástér adott otthont. Az első és legfontosabb élményeim a szülőfalu zárt világában értek. Vallásos közegén nem ütött rést az a másik kegyetlen, felülről irányított, diktatórikus kényszer, amiben akkoriban éltünk. Nagykárolyban érettségiztem a valamikori, magyar, elméleti líceum utódintézményében, amit az én időben már ipari iskolának hívtak. Régi, karakán tanárai közvetítették mindazt a tudást és emberi méltóságot, amire a mai napig bátran hagyatkozom. Két lány büszke anyukája vagyok. A kilencvenes években kis családomnak Németország lett a választott hazája. Böblingenben élünk, ott is dolgozom egy belgyógyászati rendelőben asszisztensként. Jó ideje aktívan is belefolytam az itteni magyar közösségek életébe.”

Az est alapgondolatával az írói alkotás folyamatát szeretné körbejárni előadóval és hallgatóval egyaránt, talán kicsit szokatlan módon.

„Irodalomról, írásról másképpen? Igen.

Arról, hogy nemcsak éljük, de írjuk is az életet, hogy bennünk a csend és bennünk a szó.

S ha bennünk a szó, akkor bennük az író. Mert valahol mindenki az.

Nagybetűs Író.

Még akkor is, ha befelé írjuk a mindennapok "ügyét-baját", mindazt, ami időről időre foglalkoztat bennünket. Mert amit kívül érzékelünk, az bent lerakódik. Valahogy így:

összehordott
kévébe kötött
agyoncsépett
szétszórt
elfojtott
fennakadt
bentrekedt
jól megfontolt
ki soha nem mondott
süket fülekre sem talált
szavaink malmában
őrlődve egyre

Nem vagyok szakavatott, nem vagyok szakmabeli. Írónak sem tekintem magamat a szó klasszikus értelmében.

Ráadásul, nem vagyok feltétlenül a szavak embere sem. Jól megrágom magamban a világ történéseit. Befelé élek.

Vallom, nem kell ahhoz feltétlenül írónak lenni, hogy az embernek gondolatai legyenek. Sőt.

S ha gondolataink vannak, azokat talán mégis ki tudjuk mondani hangosan. Ha viszont ki tudjuk mondani, akkor talán le is írhatjuk. Az ember ritkán tud elvonatkoztatni attól a közegtől, amiben él. Így születtek meg saját papírra vetett vallomásaim. Erről a tapasztalatról, néhány írásom háttér-történetéről szeretnék mesélni.”

Éva estéjén előadandó művei másolatát a résztvevők rendelkezésére bocsájtjuk ugyanott.

Tagok, figyelem! Az est folyamán minden tagról egy portréfelvétel készül, melyeket az év végén megjelenő „Erasmus-Évkönyv 2010”-be szeretnénk bevenni. Ezt a munkát Dávid Ferenc tagunk vállalta.

Bevezető

a 2010. nov. 17.-i rendezvényünkre: Schultheis Éva előadásához

Tisztelt ERAK-Tagok! Kedves barátaink és vendégeink! Hölgyeim és uraim! Nagy örömmel üdvözlöm önöket mai esténken az ERAK vezetősége és a háziúr, Dr. Tempfli plébános úr nevében.

Sajnos elnökünk Dr. Ritter Lajos nem tud velünk tartani, egy a családjában történt haláleset miatt. Kért, hogy a mai estén helyettesítsem és tolmácsoljam üdvözlőjét az előadóknak és minden résztvevőnek: kérésének ezúttal eleget teszek.

Mai esténken elérkeztünk tevékenységünk első, kísérleti évének ötödik, egyben befejező, évzáró előadásához, melynek előadónk,

Schultheiss Éva a

Csak szavak. Az írás mint ajándék

címet adta.

Éva műveiből tart felolvasói estet, melyben **Mahle Csilla és Tamás Péter** lesznek segítségére. Hogy még miről is lesz szó azt már részleteztük a meghívóban, ugyanott olvasható Éva rövid életrajza és alapgondolatai az írói alkotásról.

A nagyszámú részvétel egyben aláhúzza Éva integráló erejét, aki mind a protestáns, mind a katolikus egyházköztség tevékenységében ugyanúgy aktív, mint pl. a színjátszó kör tevékenységében is.

Miután a ma felolvasásra kerülő művei többségét elolvastam, egy az egyben aláírhatom Dr. Ritter elnökünk véleményét:

..."Éva valóban művésze a "Szavak" metamorfózisának, a női lélek finomságával.Életrajzi műveiben úgy mesél, hogy érzi az ember annak a tájnak szellemiségét ahonnan jön és amely szinte minden lépésében követi. A többi titkát igyekezzenek egyenként megfejteni! Érdemes!"

Trencsényi János

Csak szavak

*összehordott
kévébe kötött
agyoncsépett
szétszórt
elfojtott
fennakadt
bentrekedt
jól megfontolt
ki soha nem mondott
süket fülekre sem talált
szavaink malmában
őrlődve egyre*

Életek

Vasalás közben kedvenc barokk muzsikámat hallgatom. Tudatos válogatás ez a legjobb, legnépszerűbb dallamokból, öntudatlan egészséges keveredése az emberi körforgásnak, a szemlélődésnek és a szépségnek. Corelli Pastorale-ja ugyanúgy helyet kap benne, mint Albinoni Adagio-ja, vagy Händel helyenként túlzottan is életigenlő harsonái. Bach és Vivaldi, a születés és a halál, a vidámság és a szomorúság egy pakliban. Miért is ne? Így van ez rendjén. A karácsonyi születéstörténet még bent lélegzik a zsigereinkben, ugyanakkor máris kimondatja velünk azt az egyszerű tényt, hogy minden élő test világrajövetelében az első pillanattól kezdve ott feszül kimondatlanul annak elmúlása.

Vagy fordítva, a téli táj látszólagos sivársága, már ott hordozza magában a jövő ígérését. Születés és halál. A dallam akkordja visszaismétli bennem a két röpke szót... simul a szövet, odakinn már olvad a hó... születéshalál... mi gondom vele, egyelőre jól vagyok, itt vagyok, nem szenvedek hiányt, szépség vesz körül... látom az egyre növekvő fényt... maholnap tavasz... és mégis... rá kellene eszmélnem valami mélyebb értelemre, ha nem akarok a látszatok és a felszínesség csapdájában ragadni.

Mert az ember minden világformáló, jó és kevésbé jószándékú eltökéltsége mellett, a lelkéért való küzdelmét adja fel leghamarabb. Ismételten, újra és újra. Önkénytelenül és önkényesen. Úgy érzi itthon van, hiszen ide született. Otthonát életszeretnek hívja, mأمornak becézi, jogokról papol, földi igényekről és gondokról, ügyes-bajos mókuserékben töltött évekről panaszkodik, ahol ismételten, mindenki rosszat akar neki, megunta, hogy mindig őt tekintsék baleknak, megelégtelte, hogy látszólag mindenki rajta tipor, ő húzza a rövidebbet. Illúziókba kapaszkodik. Elhiszi, hogy a pillanat csak attól lehet fontos, amennyiben evilági törekvéseinek nem szabja meg a határait. Azt gondolja szabad, pedig már rég földi korlátoltságának tévútjain bolyong. Először sodródik, majd elveszti a valóság fonalát, s már nem ismeri fel az élet legbanálisabb összefüggéseit sem.

Aztán egy szép napon arra ébred, hogy minden elromlott. Valamit tennie kell. Hiszen ő nem ezt akarta. Még nem tudja megnevezni, de belső indíttatásoktól vezérelve elkezd keresni. Felveszi a harcot, mert kívánsága mélyen beleivódott abba a kollektív ősemlékezetbe, amely lelke halhatatlanságának reményét táplálja benne.

A halál történetének megtapasztalása évről-évre felteszi benne a kérdést, válaszra készleti kishitű elméjét, láttatni kívánja azt a bizonyos másik világot. A megismerésben nincs egyedül. Éreznie kell, hogy **Valaki** ott áll mellette. Egészen közel. Még akkor is, ha sokszor balgán megkerüli **Érte** az egész világot, ahogyan a költő is kereste haláláig. Életértésből lélekféltésbe érik meg szándéka. S pontos időzítéssel, tavaszra ott várja egy meghívó a másik **Életbe**, amely nem remény, de bizonyosság, az út, az igazság, az élet hangja. Ahol már **Általa**, **Vele**, és **Benne** teljesedik be a misztérium. Ha veszi a fáradságot, hogy kinyitja a szemét, és megteszi az első lépéseket **Felé**. Ha betér, szó szerint belép a **Csodába**. Akkor talán azt is megérti, hogyan nyer értelmet földközeli otthonképe, miként ragaszkodik, szeresse az ittlakást.

Hogy jusson és maradjon is. Holnap. És mindörökké...

Arctalanság

*mit tartott
és mit használt
fel belőlem
az élet,
sokszor a magány,
az idő és a lét,
amikor csálhatatlan
vigyorral ajkán
táncra kért,
amikor arcomat
gyanútlanul
odaadtam,
hogy a lényeket
szemem előtt eltakarja
az érzélem,
a fény?*

*s vakságom okán
a kicsinyes látszatok
hamisságai*

A kérdőív...

...egyik pontja kissé összezavarta. Egyenesen az orrom alá tolja. Volnék szíves segíteni? Mert lenne itt egy fogas kérdés, amit nem ártana tisztázni, mielőtt az ember csak úgy ukmukfukk kijelentené, hogy a dohányzás, mint olyan káros. Persze az. Bár az ő esetében, nem biztos, hogy feltétlenül annak minősül. Sőt! Mert hogy csak nagyon ritkán gyújt rá. Talán kéthavonta. Na jó, legfeljebb havonta egyszer. Ha saját maga főz magának valami finomat. Mert ilyenkor úgy dukál, hogy az ember szertartásosan, pusztán csak élvezetből, nem más miatt, ismétli, csakis tiszta élvezetből elszívjon egy cigit, vagy valami jóféle szivart. De csak akkor. Különbön soha! Miért is tenné? Ezek a rendkívüli pillanatok csak nem számítanak bűnnek? Neadjisten dohányzásnak! Annál már nagyobb vétek a süteményimádata. Nem tehet róla, édessájú ínyenc. Uram bocsá', akármit azért nem enne meg! Nyalánkságot hetente egy alkalommal maga készít, precízen, első osztályú alapanyagból a saját kertjében megtermett szederrel, málnával, eperrel, néha túróval. Azt is a paraszttól szerzi be. Telente is gondoskodik magáról. Porcióz, lefagyaszt. Mert manapság már semmiben sem lehet biztos, még abban sem, amit megeszik. Lám úrlapokat töltetnek ki a betegekkel, mintha az volna a legfontosabb, hogy dohányzik-e vagy sem! Vizitdíjat kasszíroznak, ahelyett, hogy gyógyítanák az embert! Micsoda világ ez? Órákig váratnak magukra az orvosok még a kórházban is. Mintha jókedvéből látogatná a vasárnapi ügyeletet. Bezzeg a fiát húsz évvel ezelőtt úgy műtötték a gyulladt appendixével, hogy azt sem tudták ki fia-borja. Akkoriban minden formalitás mellékes volt, ha az élet volt a tét. Ma meg a bürokrácia malmaiban odavész. Szégyen, hogy a kormány és az egészségügy válsága ide juttatta az országot! Persze mindenben ezeket a tengerentúli majmokat utánozzuk... Nem akarom félbeszakítani, sem fontoskodni, de én ismerek mostohább körülményeket, lenne egy két ellenjavaslatom, jegyzem csendben, itt van például a valamikori otthonom, és annak szomszédai... Belátja ő ezt persze, de Németország mégis csak más. Nem kétli ugyan, hogy ezekben az országokban is létezett egykor demokrácia... talán... valamikor a világháború előtt... de itt náluk még nem is olyan régen rend volt... És miért van az, hogy a svédeknel, a norvégoknál, a finneknél még ma is ugyanúgy zajlik az emberek sora? Nem tudom, mondom, feszegetni sem érdemes, manapság jólétre garanciát elvárni enyhén szólva balgaság. Erről ennyit. Csak írja be egész nyugodtan, hogy nem dohányzik...

Csónak

Egy csónakban evezünk mind.

*Véges időbe zárt utazásunkat
kényünk sodrása úzi egyre messzebb.*

*Vigadalmunk éjszakáit
hamisan csillogó vágylapátok szelik,*

*Halfogásunk virradatán
várakozásunk csendet zokog.
Part szakad, hálónkat tépi.
Benne létünk pattanásig feszül.
Tétje egy darab kenyér.*

Aggódás

Két éve, július derekán szokatlanul hűvös volt a nyár, kicsit huzatos a lugassal beárnyékolt terasz csendje. Ketten ültünk a verandán. Osztottunk egy takarón, az ebéd utáni pihenőn. Én néha felkeltem, körbesétáltam a kertet, megcsodáltam a hatalmasra nőtt ezüsthfnyőt, begyűjtöttem a friss málnát, a ribizlit. Együtt szemelgettünk a tálkából. Imádta az édességet, mézeslapokból készült csemegét vittem neki aznap. Ez volt az utolsó érdemi beszélgetésünk. Érdemi, mert a betegsége akkor még megengedte, hogy a saját lábán, egyenrangú partnerként sétáljon ki velem a kertbe. Nyoma sem látszott rajta mindannak, amit az utóbbi évek egyszemélyes sorstragédiája valódi drámaként ráért. Egy morfiumpompával és egy katéteres szerkentyűvel az oldalán olyan természetesen beszélt az elmúlásról, mintha az lenne a világ rendje, hogy az ember élete derekán lesétál a porondról. Nem volt a hangjában sem bölcselkedés, sem félelem. Maga elé képzelte az édesanyjával való találkozást, ez örömmel töltötte el és megnyugtatta.

- Csak azt ne higgyem, hogy kettőnk közül neki a nehezebb - mondta, közben bekapott egy szem málnát. Csak látszólag tűnik olyan drasztikusnak ez az egész, ő ugyanis hamar túl lesz rajta, de mi itt ragadunk egy halom gonddal, nézhetjük, hogyan kopik el mellőlünk a környezetünk, és mindez a legkevesebb, mert a java ott kezdődik, amikor szüleinket, idősebb testvéreinket is nekünk kell majd eltemetni, szerencsés esetben minden rangidős szerettünket, barátunkat mi kísérhetünk majd el a végső útra, meg neadj' Isten a fiatalabbakat, ha mégsem földön íródott forgatókönyv szerint haladnak az élet dolgai, ha úgy sülne el, mint ahogy ez nála történt, mert soron lesz ő is nemsokára... Hát igazából nem is tudja, kinek lesz rosszabb, jegyezte meg két falat, élet és halál között, teljességgel a jelenben, a takaró ráncait rendezgetve maga körül. Azontúl az összes emberi tragédiát felismerve. Amit csak egy távozni készülő láthat meg.

Akkor azt hittem, bagatellizálni akarja a saját nyomorát, könnyíteni a beszédhelyzeteken. Őt ugyan ne sajnálja senki. Joggal hihette, hogy szemlélőként, idétlenkedve asszisztálni, suta szavakkal vigaszt találni olyan valaki számára, akinek a napjai meg vannak számlálva, nem lehet egyszerű.

Ma pedig, miközben az apámra gondolok, akit mindenkinél jobban szeretek, akit csak messziről félthetek, aki miatt álmatlan éjszakáim vannak, rájövök, milyen igaza volt.

Az utolsóként távozó előjoga, végigaggódni mindenki sorsát...

Helyzetjelentés

- Kun Fruzsina: Szűz Mária, Istenanya -

*Reggel van, helyi idő
szerint, nyolc óra tíz,
harang szól, rorátéra hív
a sarkí istenháza,
közel az idő, a szél havat hoz,
fény mosódik a tájban.
Távol a világ. Szürkő álman
magány csillog.
Szennyesen alszik a város.
Létidegenben hamis
tavaszok bontanak virágot.
Látomás és remény,
szavaink bántó ütemén
folyik el az élet.
Alig néhány nap,
közel már a fény,
messze még a lélek,*

Az álmok villamosán...

...utazom. Újra ott járok. Állok fenn a sziklafalon a kezemben egy el nem küldött ravellói képeslappal a Cimbrone villa teraszának mellszobrairól, belecsimpaszkodom az álom adta lehetőségbe, egész egyszerűen ottfelejttem magam a kilátón. Ide sem jutottam el, gondolom és álltamban tovább báméskodva a végeláthatatlan tenger simaságának szegezem minden elhatározásomat, a bátorságot, hogy megírjam, nem megyek haza. Ezentúl itt fogok élni. Igen, itt. Vagy valahol a környéken egy fehér házikóban a parton. Mondjuk Positanóban vagy egyenesen Caprin. Mint Augustus császár, örök szépségre ítélem magam, ég és föld között lebegve, teljes mozdulatlanságban. - Ébredj! - már hallok is a valóság ellenvetéseit, valahonnan messziről, az álmokon túlról, barátnőim szavakba formált tiltakozása által. - Miből fogsz élni? Nem ismered a nyelvet és az embereket, ez a hely iszonyú drága!

- Na és! Ez itt az álmok világa, punktum! A nyelv különben is elsajátítható, ami pedig az ottaniakat illeti, ők aztán más udvariassági formákkal mérik az emberbaráti szeretet gesztusait. A táskám eddig egyetlen elsurranó motorosnak sem kellett. Nem cibálta le rólam senki. Pedig van belőlük elég. Errefelé a bizalmatlanság fehér holló. Nem úgy mint nálunk az előítéletek. A pénz viszont valóban mindenütt megkerülhetetlen szempont. Igen, ebben van valami. A pénz, mint eszköz. A vágy eszköze.

Nem fontos, majd beköltözöm Nápolyba, meghúzzom magam valahol a Via dei Tribunali vagy a Spaccanapoli környékén. Talán akad még a számomra is munka és egy szobácska pici erkéllyel, kúszónövényekkel, szárítókötéllel az utcafrontra. A Santa Chiaraba fogok misére járni, a sarki bodegában, a helyes fiatalembernél vásárlom majd be a legszükségesebbet. Kevéssel is beérem, de leginkább jószóval. Valamit valamiért. Sant'Elmo hegyére, a San Martino kolostorig is felsétálok majd rendszeresen. Vagy felvitettem magam a funikolárral. Alkalomadtán kimegyek a tengerpartra, megcsodálom a luxushajókat, de nem fogom őket irigyelni. Mert nekem olyan mázlim van, - sorolom tovább az álombeli énemnek - hogy ott élhetek, ahová mások száját tátani jönnek. A Porta Capuana és az Umberto-korzó környékén olcsón szerezném be a ruhaneműt. Vasárnaponként a könyvek, és a hangszerek utcájában csavarognék, legeltetném a szemem, fellapoznám az írott kincsek hasábjait, az egyetem kertjében ücsörögnék, betérnék minden sarkon, minden istenházába, ami az utamba akad... laudate omnes gentes... végre megérteném, a romos méltóságok titkait ! Bekukkantanék a boltíves kapuk mögé rejtett világokba, megcsodálnám a belső udvarok koldusi pompáját, életszagú lakosait. Ellátogatnék Árpád házi Mária sírjához, a Castell Nuovo árkádjai alatt Anjou és Aragon eseményeket, rokoni szálat bogoznék elő az idő és a történelem útvesztőiből. Talán az is kiderülne, miért kellett Endrének ilyen csúfos módon végeznie, vagy hogy mire volt annyira büszke ez a Beatrix ?... Santa Anna dei Lombardi kolostorát sem hagynám ki. Most már egészen biztosan nem. Elvonatoznék Herculaneumig vagy Pompejiig, betérnék a tragikus sorsú poéta házának kertjébe, megmásznam a Vezúvot, le- és kitekintnék, belátnék és

rálátnék a világra. Odafeletről ellátnék magamig is. A hozzám érkezőknek pedig boldogan mutogatnám a napfényes Itália legszebb zugát, állítólagos mostohagyermekét, egy görög emlékün érlelt, római államjogon felnövekvő, normann, spanyol világokat őrző, furcsa és roppant izgató várost, romokat, mozaikot, erotikát, palotát, sikátort, nyüzsgést, piacot, kikötőt, koldust és királyt... Ez itt az élet kérem. A nagybetűs odaát. Kinek a menny, kinek a börtön, az utca börtöne, az élet fogsága, harc a megélhetésért... bella ragazza, prego, táskát vegyen, olcsón adom, párjával szinte ingyen, vigye kisasszony, szépen kérem... Ezt is látja ám az amerikai tévé stábja, mintha csak azért rándultak volna át ide, hogy egyenesen nekem szegezzék a kérdést, mit érdemes megnézni a jó öreg Nápolyban. Szegényké, fogalmuk sincs, leginkább arról nincs, hogyan gondolom én az európaiságot. Nem is pazarlom rájuk az időmet, úgy sem értenék. Még ezt az áporodott illatú várost sem. Az archeológiai múzeum lenne a nekik való hely, minőség és mennyiség ömlesztve az embernagyságokat meghaladó dimenziókkal. Az ókori szobrászok magasiskolája talán átírná elképzelésüket a valamikori anyakontinens kultúrájáról... mindabból, ami itt szerte a vidéken, a szabad ég alatt, Campania Felix mezején, Pozzuoli, Beja, Cuma romjain még ma is beleolvad a vulkáni tájba, a phlegraei földek izzásába, az első görög telepések mítoszába, a rómaiak fürdőimádatába, a dolce vitába...

Állok még mindig. Lábam alatt a világ egyik csodája, markamban a meg nem írt, el nem küldött képeslap. Az Amalfi katedrális lépcsőjén, Szent András porainál tekintetemmel lassan, de hathatósan átsiklok a felhők mögötti naplementén. Öntudatlanul kapaszkodom. Érzem, hogy még az ébredés beállta előtt dűlőre kell vinnem az ügyet. Ez volna az a világ? Talán igen. Nem is tudom. Berreg a telefon. Az álmokon túlról érkezem, motyogva kapaszkodom a készülékbe. Nem értem.

- Jaj, te vagy Eszter? Képzeld azt álmodtam, hogy ott jártam... annyira zavaros volt minden, már nem is emlékszem a részletekre... de mintha ez lett volna az eddigi legszebb utazásunk...

Odahaza

odahaza
zsongó májusokba rakja fészkrét
minden varázs és titok

odahaza
minden mozdulat
ezernyi ritmust harangoz

odahaza
egyetlen falu képébe olvad a holnap,
valóság, tegnap és a ma

odahaza
nyárfák lombkoronáján
születik minden vadgalambfióka

odahaza
árokparton apám kasza nyelébe
simítja érdes tenyerét

odahaza
leborulva hódolnak az emberek
a négy égtáj felé

odahaza
illatát ontja a pünkösdi rózsa,
buján virágzik az akác, a bodza

odahaza
kiadós esőben bőrig ázom,
fülledt a koranyár, érik az eper

odahaza...

Télinyárikonyhában

Már távolodott, sőt alighanem jócskán odaát volt. Nagymamám ragadta őt galléron és cipelte vissza hozzám, mondván, gyász és búcsú nélkül nem ildomos dolog csak úgy egyszerűen felszívódni. A hajnali derengésben érkeztek. Még maradt pár perc idejük ébredés előtt, hogy az álmok és a valóság közötti keskeny függőhídon átmerészkedjenek hozzám, hogy magukkal vigyenek abba a mennyei télinyárikonyhába, ahol az egész gyerekkorom lezajlott, ahová kellékek és statiszták nélkül ma már valóban az egekbe kellene szállnom ahhoz, hogy velük lehessenek. Nem voltunk egyedül. Már várt ránk Rézi néni, nagyanyám egyik nővére, aki Fránci nénémmel ellentétben igen sokat volt nálunk akkortájt, már csak azért is, mert saját unokái, gyermekei nem voltak. Csontos, szikár alakjában volt valami ellentmondást nem tűrő gesztus, folyton gyengélkedett, rétegesen, több alsószoknyába bugyolálta magát, csodás, gyapjúból készült vállkendői voltak, ami persze akkoriban még nem tűnt fel nekem, inkább az hatott viccesen, ahogyan elővillant fejfedője, főkötője, amit télen-nyáron, szigorúan mindig a kendője alatt viselt. Azt hitte, a rokonságban kiélheti majd nemcsak túlzóan gondoskodó szeretetét, de nevelésnek szánt próbálkozásait, kritikus megjegyzéseit is. Néha az agyamra is ment szegényke, főleg ha tetőtől-talpig végigmustrált, mert az már előre bizonyos volt, hogy valami kifogásolnivalót mindig talál rajtam. Ott volt Ibolyka néni is, aki dési úrilány, postahivatalnok létére sem vetette meg a parasztasszonyok kedélyes csevegését, sőt annakidején ő maga vitte a prímet, miközben nevetve mesélte el nagy szerelme történetét a jegyzővel, Tempfli Luisival, aki miatt otthont, hazát, csapot-papot hagyott, mert nem csak belé, de a nevébe is beleszeretett. De könnyesre sírt szemekkel is tudott ám mesélni. Ilyenkor nekem támadt nevetgetnékem, mert a már mindenki által oly jól ismert, komikusnak tűnő epizód sokadszorra hangzott el arról, hogy miként hallgatták esténként a verandáról imádott párjával kéz a kézben a kertek alatt megbúvó békák esőért fohászkodó kórusát. Ő értette meg velem, hogy bimbózó nőiességemet nem kell minduntalan elrejtennem, és ő világosított fel már jó előre, a férfi-nő kapcsolat minden szépségéről, fonákságáról is. Ezért aztán volt mit hallgatnia nagyanyámtól. De nem hagyta magát, kitartott az elvei mellett, miszerint, az a legjobb, ha már mindent idejében, jó előre megtudok. Nem hiányozhatott a sorból, a szomszédasszony sem. Marcsa néni nem messziről, csak a környékbeli faluból került át hozzánk. Kálvinista hite, gondolkodásmódja, élete morzsái, történetei, egykori cselédsorsa Budapesten, tragikus házassága, mind-mind ismeretlen világokat nyitottak meg előttem. Nagypám volt az egyedüli férfi a társaságban. Ő volt a középpont, szokás szerint a fásládán ült, olvasgatott, időnként fel-feltekintett és szenvedélyes vitába keveredett az asszonynéppel. Nem is hagyhatta szó nélkül fecsegésüket, amikor ő mindent jobban tudott - állította magáról tréfálkozva, - hiszen eminens tanuló volt, valaha papnak szánták és egyébként is, friss hírekkel mindig napra készen állott... Néha felderültek, nagyokat kacagtak. A jó hangulat az egeket verdeste, oda szállt az olajos káposzta és a sült krumpli illata is, mert nagyanyám már a vacsorát

készítette. Péntek lehetett, én a saját berendezett, kis világomban, a hatalmas ablakpárkányon trónoltam, kedvenc könyvekkel, rajzokkal és afölötti örömömben, hogy már csak szombaton! kell iskolába mennem, aztán végre vége a hétnek, minden igyekezetemmel a beszélgetés tartalmára összpontosítottam, amit néhol igencsak nehezen követhettem, annál is inkább, mert nem mindent akartak feltétlenül az orromra kötni. De hát mi más is lehetne érdekesebb egy gyermek számára, mint az érthetetlen, a titokzatos, a felnőttek világát, kifürkészni? A terített asztal, a kedvenc csészék láttán alkura fogtam a dolgot. Nagyanyám mosolyogva bólogatott, hiszen már tudta mit szeretnék. Meg is ígérte mindannyiszor, hogy egy szép napon az enyém lehet minden bögre, sütitál, szakács- és imakönyv, rózsafüzér, régi fénykép, és valamennyi kincs, amit a kredenc mélye őriz. Vacsora után nekem is járt egy kis pohárka hosszúfröccs a mosogatásért cserébe. Nagyapám ezalatt szundított egy keveset, éjjel aztán, pontban féltizenegykor felköltöttem, hogy a csöppet sem gyermeknek való, Zola regényéből készült francia filmet, a tisztas úriházat együtt nézhessük meg ... Ekkor hirtelen megszólalt az óra... Mielőtt azonban még végleg elillantak volna, mindenkit gyorsan magamhoz öleltem, hangosan kimondtam, milyen jó így együtt, ... aztán feleszméltem ... és ráébredtem, hogy valaki megint elment, valaki megint itt hagyott... igen... talán ma még esni fog...

Összefoglaló – Végszó Schultheis Éva előadói estjéhez, 2010. nov. 17.

Éva és a közreműködő előadók, Mahle Csilla és Tamás Péter, nagyszerű ajándékkal járultak hozzá mai esténk sikeréhez. Árok Ferencnek is hálával és elismeréssel tartozunk rendezői útmutatásaiért. Ugyancsak Ferenc barátunk találta meg a helyes szavakat az est méltatására:
„... Költőt avattunk!”

Köszönet mindnyájatoknak!

Trencsényi János